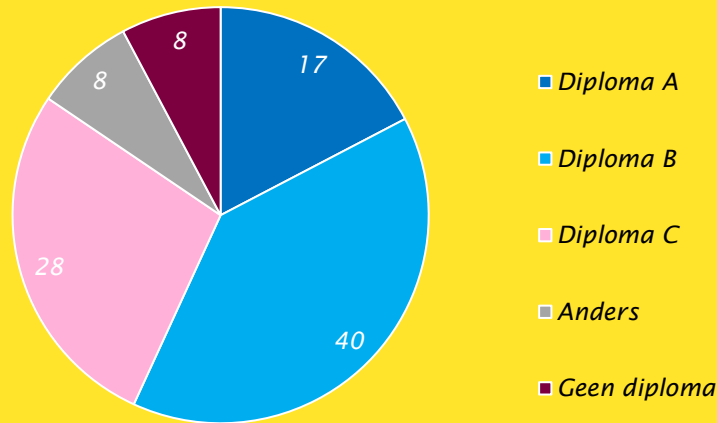

Figuur 1. Zwemdiplomabezit (hoogst behaalde diploma) van de respondenten die bij een buitenzwemplek in Nederland hebben gezwommen (in procenten, n=525)

Bron: Nationaal Sportonderzoek (NSO), najaar 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

Het Nationaal Plan Zwemveiligheid (NPZ) heeft als ambitie de zwemveiligheid in Nederland te vergroten.¹ Naar aanleiding van dit plan monitort het Mulier Instituut verschillende onderwerpen op het gebied van zwemveiligheid. In deze factsheet staat de ervaren veiligheid bij buitenzwemplekken in Nederland centraal.

Dit is een vervolg op de monitor uit 2018.² Het doel is de ervaren veiligheid bij het buitenzwemmen in kaart te brengen. Hiervoor hebben we de bevolking van 16-79 jaar via een online vragenlijst gevraagd naar aspecten van buitenzwemmen en hun bezoek aan buitenzwemplekken in de periode juni tot en met augustus 2022 (n=1.517).

Definitie buitenzwemplek

Een buitenzwemplek definiëren we als een plaats met water op een openbare plek in de vrije natuur, zoals een kanaal, een rivier, een meer of de zee, waar gezwommen of gerecreëerd kan worden. Ook een natuurbad, recreatieplas of stadstrand waar entree betaald moet worden is een buitenzwemplek. Wanneer het gaat om openluchtzwembaden of zwemmen in een (opblaas)zwembad in de tuin, spreken we niet over een buitenzwemplek.

Bezoek buitenzwemplek

De meerderheid (56%) van de respondenten heeft de afgelopen twaalf maanden in buitenwater gezwommen.

In de maanden juni tot en met augustus heeft 41 procent een buitenzwemplek bezocht om te zwemmen en 38 procent om te recreëren. Van de respondenten die een buitenzwemplek hebben bezocht, deed 77 procent dit in Nederland (n=639). De zee (63%), recreatie- of zwemplassen (60%) en meren (41%) worden het meest bezocht. De meeste respondenten bezoeken een buitenzwemplek voor afkoeling (50%) of om van de natuur te genieten (46%).

Vergelijkbaar met de monitor uit 2018 geeft bijna de helft van de respondenten (46%) aan te zwemmen op plaatsen waar zij nog kunnen staan. Ongeveer een derde (32%) zwemt op plaatsen waar zij niet meer kunnen staan.

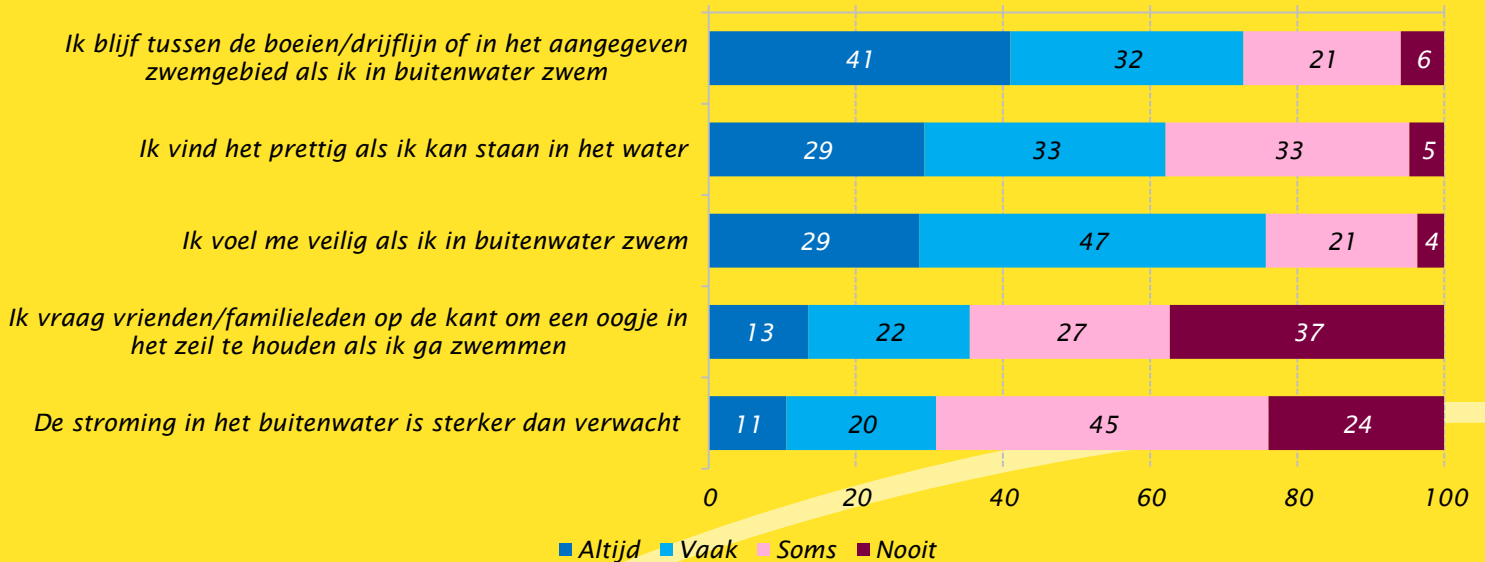
Zwemdiplomabezit

Van de respondenten die bij een buitenzwemplek in Nederland hebben gezwommen (n=525), heeft het grootste deel een zwemdiploma (figuur 1). Voor de meesten is zwemdiploma B hun hoogst behaalde diploma (40%). 8 procent heeft geen diploma.

Veiligheidsmaatregelen

In deze vragenlijst hebben de respondenten die in Nederland hebben gezwommen of gerecreëerd het vragenblok over de veiligheidsmaatregelen ingevuld (42%, n=639).

Figuur 2. Ervaren veiligheid tijdens het zwemmen bij een buitenzwemplek in Nederland (in procenten, n=525)

Bron: Nationaal Sportonderzoek (NSO), najaar 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

Drie op de vijf respondenten (60%) geven aan dat de zwemplek waar ze zwommen een officiële zwemlocatie was. 18 procent van de respondenten heeft geen veiligheidsmaatregelen, zoals waarschuwborden, een lijn met boeien of een EHBO-post, gezien op de zwemplek die zij het meest bezochten. Het minst zagen mensen veiligheidsmaatregelen bij een rivier (21%). Van de gevraagde veiligheidsmaatregelen zien respondenten het vaakst een afgebakend zwemgebied met boeien en lijnen (53%).

In 2018 wist 41 procent van de respondenten die een stadstrand bezocht niet of er een EHBO-post was. Nu is dit 12 procent. Mogelijk zijn de respondenten zich dus bewuster van de aan- of afwezigheid van veiligheidsmaatregelen.

Ervaren veiligheid

Aan de respondenten die hebben gezwommen in Nederland zijn vragen voorgelegd over ervaren veiligheid (n=525). 76 Procent van de respondenten voelt zich vaak of altijd veilig wanneer zij zwemmen bij een buitenzwemplek (figuur 2). Bijna één op de vier (22%) geeft aan weleens het gevoel te hebben dat er bij buitenwater snel iets mis kan gaan (niet in figuur). Een

kwart van de respondenten voelt zich dus niet (altijd) veilig wanneer zij zwemmen bij een buitenzwemplek. Er is geen verband te zien tussen getroffen veiligheidsmaatregelen en het ervaren gevoel van veiligheid.

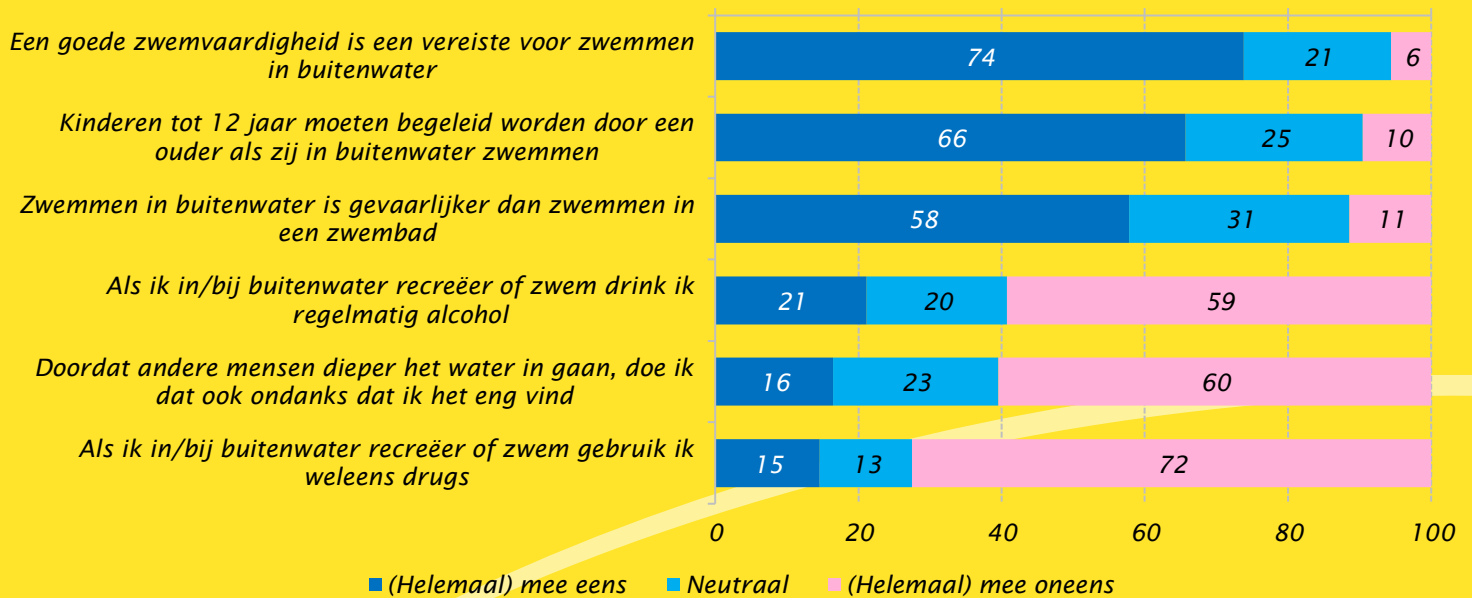
Het merendeel van de respondenten (73%) blijft binnen het aangegeven zwemgebied. Drie op de vijf (62%) geven aan het (bijna altijd) prettig te vinden als ze kunnen staan in het water. Ruim een derde (35%) vraagt anderen een oogje in het zeil te houden wanneer ze gaan zwemmen.

Risicofactoren

Enkele risicofactoren beïnvloeden de veiligheid van een buitenzwemplek. Van de respondenten die hebben gezwommen in Nederland (n=525), vinden de meeste dat een goede zwemvaardigheid een vereiste is voor zwemmen in buitenwater (74%, figuur 3). Ook vinden twee op de drie (66%) dat een ouder kinderen tot 12 jaar moet begeleiden als zij in buitenwater zwemmen.

Het aantal respondenten dat alcohol drinkt wanneer ze bij buitenwater recreëren of zwemmen is verdubbeld ten opzichte van 2018 (21% vs. 9%). 15 procent gebruikt

Figuur 3. Risicofactoren bij het zwemmen bij buitenzwemplekken in Nederland (in procenten, n=525)

Bron: Nationaal Sportonderzoek (NSO), najaar 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

weleens drugs tijdens het recreëren of zwemmen in/bij buitenwater.

De meerderheid vindt zwemmen in buitenwater gevaarlijker dan zwemmen in een zwembad (58%). De helft van de respondenten vindt dat bij officiële buitenzwemplekken verplicht toezicht gehouden moet worden (50%).

Conclusie

De respondenten zijn zich over het algemeen bewust van de gevaren van een buitenzwemplek. Een groot gedeelte heeft zicht op de veiligheidsmaatregelen die getroffen zijn. Ook vindt een groot deel dat een goede zwemvaardigheid vereist is voor zwemmen bij een buitenplek en ziet het merendeel in dat zwemmen in buitenwater gevaarlijker is dan zwemmen in een zwembad.

Niet alle respondenten voelen zich veilig bij het buitenzwemmen, maar er lijkt geen verband te zijn tussen de veiligheidsmaatregelen en de ervaren veiligheid. Het zou goed zijn om in een vervolgonderzoek in kaart te

brengen wat bepaalt of mensen zich veilig voelen wanneer ze zwemmen in buitenwater.

De resultaten van 2022 komen grotendeels overeen met de resultaten uit de monitor van 2018.

Onderzoek verantwoording

In het najaar van 2022 heeft het Mulier Instituut onderzoek gedaan naar het bezoek aan buitenzwemplekken in de maanden juni tot en met augustus 2022. De vragen over buitenzwemplekken maken deel uit van de vragen die zijn gesteld in het Nationaal Sportonderzoek in het najaar van 2022. 1.517 respondenten in de leeftijd van 16 tot 79 jaar hebben de vragenlijst ingevuld.

Referenties

- ¹ Nationale Raad Zwemveiligheid (2019). *Nationaal Plan Zwemveiligheid 2020-2024: veilig opgroeien en meedoen in Nederland waterland.*
- ² Floor, C., & Collard, D. (2019). *Ervaren veiligheid bij buitenzwemplekken in Nederland.* Mulier Instituut.